

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO

PRIEŠ NACIONALINIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS, VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2023-06- 22 Nr. 4D-2023/1-303
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau – Pareiškėja) skundą (toliau – Skundas) dėl Nacionalinio visuomenės centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nevykdant teisės aktais priskirtų funkcijų, nesprenžiant problemos (dėl cheminio pobūdžio kvapų sklidimo į butą) iš esmės.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „Gyvenu sename (avarinės būklės) mediniame name <...> [toliau – Namas]. Apie 2021 m. birželio mėn. mano gyvenamose patalpose pradėjo jaustis labai intensyvūs, aštrūs cheminiai kvapai. Atsiradus šiems kvapams suprastėjo tiek mano, tiek mano dukros sveikata. Tad nusprendžiau kreiptis į Nacionalinę Visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją, cheminių tyrimų skyrių, kad nustatytų tų kvapų kilmę ir koncentraciją gyvenamosiose patalpose, į šią įstaigą kreipiausi tris kartus.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Visuose tyrimuose buvo nustatyti cheminių medžiagų normų viršijimai. Aš įtariu, kad kvapai sklinda iš 2-aukšto [buto numeris žinomas], kadangi dažnai girdime įvairios technikos garsus tiek naktį, tiek dieną.“

2.3. „Turiu net laboratorinius tyrimus, kurie parodo, jog cheminių medžiagų koncentracija yra patekusi į mano organizmą. Kiekviena įstaiga, į kurią aš kreipiausi vis nukreipia mane vis į kitą įstaigą ir taip iki šiol nerandu teisybės, kas turi nubausti asmenis, nuodijančius mane ir mano dukrą cheminėmis medžiagomis. Kiekvienas tyrimas kainuoja, o aš šiuo metu esu bedarbė. Viena įstaiga atrašė, jog reikėtų patikrinti Namo [...] buto gyventojus ir tose patalpose vykdomą veiklą, tačiau visos tos įstaigos ateina pas mane, tikrina mano būstą (tačiau nieko nerasdami siunčia kitą įstaigą).“

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės reikalauja „paskirti vieną įstaigą, kuri nubaustų kaltus.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierės, atsižvelgusios į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į NVSC, Savivaldybę, prašydamos pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjos Skunde nurodytų aplinkybių.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Iš NVSC Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

5.1. „NVSC Vilniaus departamentas 2022 – 2023 m. laikotarpyje buvo gavęs vieną Pareiškėjos 2022 m. gruodžio 2 d. prašymą (toliau – Prašymas) apžiūrėti kaimynų, gyvenančių [adresas žinomas], butą, atlikti situacijos tyrimą, nustatyti kaltus asmenis ir juos nubausti, kadangi Pareiškėjos

gyvenamosiose patalpose, [*adresas žinomas*] (toliau – Butas) 2022 m. lapkričio 4 d. atliktais laboratoriniais tyrimais buvo nustatyti kvapo pobūdį turinčių cheminių medžiagų (acetono, acetonitrilo) viršijimai, kuris buvo pusiųstas Savivaldybės Būsto administravimo skyriaus 2023 m. sausio 6 d. raštu Nr. A51-3725/23(3.3.2.26E-BŪS) „Dėl galimų higienos normų pažeidimų gyvenamajame name <...>“.

5.2. „NVSC Vilniaus departamentas, įvertinęs Prašymo turinį bei prie Prašymo pridėto Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Cheminių tyrimų skyriaus 2022 m. lapkričio 22 d. Cheminių tyrimų protokolo Nr. Ch 10087/2022 – Ch 10088/2022 (toliau – Protokolas) duomenis, 2023 m. vasario 3 d. raštu Nr. (10-12 4.80 Mr)2-4919 [...] Pareiškėjos Prašymą gražino Savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyriui nagrinėti pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytą kompetenciją, prašydamas imtis veiksmų dėl lakiųjų organinių junginių išsiskyrimo į orą statinių viduje bei, atsižvelgiant į Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento 44, 50 punktų nuostatas (*savikontrolei atliekamų tyrimų (matavimų) rezultatai negali būti naudojami patikrinimo išvadai pateikti, pareiškėjas turi sudaryti galimybę atlikti laboratorinius tyrimus (matavimus)*), minėtu raštu NVSC Vilniaus departamentas informavo Pareiškėją apie NVSC Vilniaus departamento galimybę organizuoti laboratorinių oro užterštumo lakiisiais organiniais junginiais tyrimų atlikimą Pareiškėjos Bute pakartotinai, Pareiškėjai pateikus informaciją apie galimybę sudaryti sąlygas šių tyrimų atlikimui [...]. Informacijos apie galimybę sudaryti sąlygas laboratorinių tyrimų atlikimui iš Pareiškėjos NVSC Vilniaus departamentas negavo bei kitų Pareiškėjos prašymų (skundų, kreipimūsi) NVSC daugiau nėra gavęs.“

5.3. „Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas bei kiti visuomenės sveikatos priežiūrą ir kontrolę reglamentuojantys teisės aktai nesuteikia įgaliojimų NVSC pareigūnams laisvai patekti į naudojamą statinį, butą ir kitas gyvenamąsias ir negyvenamąsias patalpas ir ten organizuoti laboratorinius tyrimus (matavimus) be gyventojų sutikimo ir sudarytos galimybės įsileisti specialistus tyrimų (matavimų) atlikimui.

Paaškiname, kad laboratoriniais tyrimais tikslios cheminės taršos židinių vietos nustatyti nėra galimybės. Cheminės taršos židinius galima nustatyti surinkus informaciją apie galimus cheminės taršos šaltinius pareiškėjų gyvenamojoje aplinkoje (pastate ir gretimose teritorijose), taip pat įvertinus pačių pareiškėjų buityje naudojamą buitinę chemiją, valymo, asmens priežiūros priemones, vaistus, dažus, lakus ir pan., kuriuose gali būti cheminių medžiagų, kurių koncentracijų viršijimas nurodytas Protokole (tiek acetono, tiek acetonitrilo, tiek etanolio).

Informuojame, kad nedidelius kiekius acetono išskiria žmogaus kūnas, taip pat augalai, medžiai, daržovės, vaisiai, mikroorganizmai, vabzdžiai. Etanolis (etilo alkoholis) yra ypač paplitęs buityje (maiste, kosmetikoje, vaistuose, buitinėje chemijoje ir pan.). Pareiškėjos pateiktame Protokole nurodyta, kad acetono koncentracija ($0,39 \text{ mg/m}^3$) nežymiai viršija didžiausią leistiną vienkartinę koncentraciją patalpų ore ($0,35 \text{ mg/m}^3$), tačiau ji yra tūkstančius kartų mažesnė nei mokslinių šaltinių nurodyta pavojinga gyvybei koncentracija (5900 mg/m^3). Taip pat Pareiškėjos pateiktame Protokole nurodyta, kad acetonitrilo koncentracija ($0,3 \text{ mg/m}^3$) viršija didžiausią leistiną vienkartinę koncentraciją patalpų ore ($0,1 \text{ mg/m}^3$), tačiau ji taip pat yra tūkstančius kartų mažesnė nei mokslinių šaltinių nurodyta pavojinga gyvybei koncentracija (875 mg/m^3); Protokole nurodyta etanolio koncentracija ($1,9 \text{ mg/m}^3$) viršija didžiausią leistiną vienkartinę koncentraciją patalpų ore ($1,4 \text{ mg/m}^3$), kuri taip pat yra ženkliai mažesnė nei mokslinių šaltinių nurodyta pavojinga gyvybei koncentracija (6237 mg/m^3).“

5.4. „NVSC, gavęs Pareiškėjos Prašymą, pirmiausia įvertino nustatytų cheminių medžiagų koncentracijų pavojingumą bei praktika ir mokslo duomenimis pagrįstą tikėtiną šių medžiagų susidarymo šaltinį (tikėtina, kad šios medžiagos susikaupė dėl netinkamai vėdinamų buto patalpų, nes pastate ir pastato aplinkoje ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojamos šios medžiagos nėra identifikuota).

Atkreipiame dėmesį, kad Pareiškėjos prie skundo pridėtame Protokole yra fiksuotos tik cheminių medžiagų koncentracijos, tačiau nėra duomenų apie oro mėginių paėmimo sąlygas (ar prieš imant oro mėginius patalpos buvo išvėdintos, ar mėginiai buvo paimti nevėdintose patalpose). Ši

informacija labai svarbi nustatant cheminių medžiagų patekimo į gyvenamąsias patalpas kelius. NVSC organizuodamas tyrimus visada parengia laboratorinių tyrimų programą, kurioje numato chemines medžiagas imti nevėdinuose patalpose (šis tyrimas rodo, kad cheminės medžiagos išsiskiria pastate) ir išvėdinus patalpas (jei išvėdinus patalpas, cheminių medžiagų koncentracijos padidėja, tai rodo, kad cheminės medžiagos patenka iš išorės, o jei cheminių medžiagų koncentracijos sumažėja, tai rodo, kad gyvenamosios patalpos yra nepakankamai vėdinamos arba patenka iš kitų pastate esančių patalpų per nesandarius vėdinimo kanalus ar perdangas). Laboratoriniais tyrimais nustatė, kad cheminės medžiagos išsiskiria pastate, organizuojami papildomi laboratoriniai tyrimai, kurių metu mėginiai imami išvėdinuose patalpose, po to uždaromi langai ir po kelių valandų imami pakartotiniai oro mėginiai, įsitikinus, kad pareiškėjai nenaudojo jokių produktų turinčių cheminių medžiagų.“

5.5. „Pažymime, kad Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, kurio 15 straipsnyje apibrėžta NVSC kompetencija, nesuteikia įgaliojimų NVSC vykdyti gyvenamųjų pastatų naudojimo priežiūrą, t. y. tikrinti, kaip statinių naudotojai vykdo teisės aktų nustatytus statinių techninės priežiūros ir naudojimo bei statinių saugos reikalavimus. [...].“

Vadovaujantis Statybos įstatymo 49 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 21, 42 punktų nuostatomis, statinių naudojimo priežiūra, butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė yra savarankiškosios savivaldybių funkcijos. Statinių naudojimo priežiūros taisyklių 5 punkte nurodoma, kad statinių naudojimo priežiūros vykdytojų funkcijas Vilniaus mieste atlieka Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyriaus Statinių naudojimo priežiūros poskyrio specialistai.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą teisinį reglamentavimą, Pareiškėjos Prašymas buvo grąžintas Savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyriui nagrinėti pagal Statybos įstatymu, Vietos savivaldos įstatymu nustatytą kompetenciją, o nagrinėjimas dalyje dėl galimų Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“ pažeidimų sustabdytas, Pareiškėjai nesudarius sąlygų atlikti pakartotinius laboratorinius tyrimus, siekiant nustatyti cheminių medžiagų kaupimosi priežastis (dėl pareiškėjos netinkamo patalpų vėdinimo ar cheminių medžiagų patekimo iš išorės ar kitų pastato patalpų).“

5.6. „Pažymime, kad mikroklimato parametrai (patalpų oro temperatūra, santykinė drėgmė, oro judėjimo greitis) negali būti cheminių medžiagų kaupimosi patalpose priežastimi, patalpų temperatūra gali turėti įtakos tik kai kurių cheminių medžiagų (pvz. gyvsidabrio) garavimo intensyvumui, santykinė oro drėgmė svarbi pelėsio susidarymui (pelėsiu pareiškėja nesiskundžia), o oro judėjimo greitis natūraliai vėdinamose patalpose priklauso nuo gyventojų įpročių (ar laiko pravirus langus, ar uždarus).“

5.7. „NVSC galėtų organizuoti laboratorinių oro užterštumo lakiaisiais organiniais junginiais tyrimų atlikimą Pareiškėjos Bute, Pareiškėjai sudarius sąlygas šių tyrimų atlikimui. [...] nagrinėjamu atveju būtina įvertinti cheminių medžiagų atsiradimo ir (ar) kaupimosi Pareiškėjos Bute priežastis (ar galimas oro užterštumo cheminėmis medžiagomis šaltinis yra vidaus patalpose, ar cheminės medžiagos patenka iš aplinkos). [...]. Siekiant išspręsti šį konfliktą, NVSC Vilniaus departamentas pakartotinai kreipsis į Pareiškėją dėl galimybės sudaryti sąlygas laboratorinių tyrimų atlikimui Pareiškėjos Bute.“

5.8. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta:

5.8.1. NVSC 2023-02-03 raštu Savivaldybei ir Pareiškėjai paaiškino: „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, viešojo administravimo institucijos teisės aktų įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę atlieka tik pagal teisės aktų nustatyta tvarka joms suteiktus įgaliojimus, vadovaudamasi priežiūrą ir kontrolę reglamentuojančiais teisės aktais. NVSC įgaliojimai suteikti Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsniu, pagal kurio 2 punkto nuostatas, NVSC pavesta nagrinėti gyventojų skundus (prašymus) dėl ūkinės komercinės veiklos veiksmų, galinčių turėti įtakos visuomenės sveikatai, atitikties visuomenės sveikatos saugos

reglamentų (higienos normų) laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą. Cheminių medžiagų (teršalų) didžiausios leidžiamos koncentracijos (toliau – DLK) gyvenamųjų patalpų ore nustatytos Lietuvos higienos normoje HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 35:2007). [...]. Atkreipiame dėmesį, kad laboratoriniais tyrimais cheminės taršos židinių vietos nustatyti negalima. Cheminės taršos židinius galima nustatyti apžiūros būdu, surandant vietas, kur laikomos ar naudojamos cheminės medžiagos, ar kelius, kuriais gali skliti cheminės medžiagos. Pažymime, kad Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, kurio 15 straipsnyje apibrėžta NVSC kompetencija, nesuteikia įgaliojimų NVSC vykdyti gyvenamųjų pastatų naudojimo priežiūrą, t. y. tikrinti, kaip statinių naudotojai vykdo teisės aktų nustatytus statinių techninės priežiūros ir naudojimo bei statinių saugos reikalavimus. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas bei kiti visuomenės sveikatos priežiūrą ir kontrolę reglamentuojantys teisės aktai nesuteikia įgaliojimų NVSC pareigūnams laisvai patekti į naudojamą statinį, butą ir kitas gyvenamąsias ir negyvenamąsias patalpas. Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 47 straipsnio 1 dalies nuostatas, statinių naudotojai privalo naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, laikytis normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose ar normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose nustatytų statinio naudojimo ir priežiūros reikalavimų, kad būtų išlaikytos statinio (jo dalių, inžinerinių sistemų) savybės, atitinkančios Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus, leisti statinių naudojimo priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų pareigūnams, atliekantiems savo funkcijas, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka patekti į naudojamą statinį, butą ir kitas gyvenamąsias patalpas ir apžiūrėti juos, pateikti šiems pareigūnams su statinio, buto ir kitų gyvenamųjų patalpų naudojimu ir jų technine priežiūra susijusius dokumentus. Vienas iš šešių esminių statinio reikalavimų yra higienos, sveikatos ir aplinkos reikalavimas, t. y. statiniai turi būti statomi ir naudojami taip, kad nebūtų pažeistos statinyje ar prie jo esančių žmonių higienos sąlygos ir nekiltų grėsmė žmonių sveikatai dėl pavojingų medžiagų, lakiųjų organinių junginių, šiltnamio efektą sukeliančių dujų arba pavojingų dalelių išsiskyrimo į orą statinių viduje ar lauke.

Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytą informaciją ir vadovaudamiesi Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalimi, pareiškėjos prašymą apžiūrėti <...>, Vilniuje, butą dėl galimo taršos cheminėmis medžiagomis šaltinio identifikavimo, gražiname Savivaldybės administracijai nagrinėti pagal Statybos įstatymu, Vietos savivaldos įstatymu nustatytą kompetenciją ir prašome nedelsiant imtis veiksmų dėl lakiųjų organinių junginių išsiskyrimo į orą statinių viduje. Apie priimtus sprendimus prašome informuoti pareiškėją ir NVSC Vilniaus departamentą.

Informuojame pareiškėją, kad jeigu sutinkate sudaryti sąlygas laboratorinių oro užterštumo lakiaisiais organiniais junginiais tyrimų atlikimui Jūsų Bute pakartotinai, prašome apie tai informuoti NVSC Vilniaus departamentą raštu (Kalvarijų g. 153, Vilnius) arba elektroniniu paštu (vilnius@nvsc.lt), nurodant laiką, kada pageidaujate ir (ar) galite sudaryti sąlygas tyrimų atlikimui (tikslinga nurodyti laiką valandomis, kadangi tiksli data derinama su tyrimus vykdančia laboratorija).“

5.8.2. NVSC 2023-05-25 raštu informavo, kad „2023-05-24 Pareiškėjos gyvenamosiose patalpose, [...], buvo atlikti laboratoriniai oro užterštumo lakiaisiais organiniais junginiais tyrimai (pridedame NVSC Vilniaus departamento raštą Pareiškėjai dėl planuojamų vykdyti tyrimo laiko). Apie atliktų tyrimų rezultatus informuosime Jus, gavę laboratorinių tyrimų protokolą iš Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos.“

6. Iš Savivaldybės Seimo kontrolierei pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. „Savivaldybės administracija 2022–2023 m. yra gavusi du (2022-10-13 ir 2022-12-02), Pareiškėjos prašymus dėl kvapų ir cheminių medžiagų koncentracijos bute [...].“

6.2. „Į Pareiškėjos 2022-10-13 prašymą buvo atsakyta Skyriaus 2022-11-17 raštu Nr. A51-173324/22(3.3.2.26E-BŪS) ir Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriaus 2022-

11-07 raštu Nr. A51-164566/22(3.3.2.26E-ADV).

Skyrius į 2022-12-02 Pareiškėjos prašymą (reg. Nr. A50-46007/22), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 2 punktu, šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punktu ir Higienos norma HN 35:2007, 2023-01-06 raštu Nr. A51-3725/23(3.3.2.26E-BŪS) persiuntė Pareiškėjos prašymą nagrinėti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentui (toliau – Departamentas). Iš Departamento gautas 2023-02-03 atsakymas Nr. (10-12 4.80 Mr)2-4919 (reg. Nr. A50-4640/23), kuriuo Departamentas atsisakė nagrinėti Pareiškėjos 2022-12-02 prašymą ir grąžino jį Skyriui.“

6.3. „Skyrius 2023-03-16 raštu Nr. A51-46998/23(3.3.2.26E-BŪS) įpareigojo daugiabučio namo <...> (toliau – Namas) administratorių UAB A (toliau – Administratorius) atlikti Namų ir butų [...] apžiūrą, įvertinti galimus kvapų ir cheminių medžiagų taršos šaltinius, jeigu šaltiniai susiję su Namų bendrojo naudojimo objektais, organizuoti jų šalinimą, jeigu su Name vykdoma komercinė veikla, informuoti Departamentą. Administratorius 2023-04-06 raštu Nr. MBN-RS-23-5542 informavo, kad iki 2023-04-14 pateiks informaciją dėl įpareigojimo vykdymo, tačiau iki nurodytos datos informacijos nepateikė. Administratoriui buvo išsiųstas priminimas pateikti informaciją 2023-04-26 raštu Nr. A51-73184/23(3.3.2.26E-BŪS).“

6.4. „Skyriaus vykdomos savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos priežiūros ir kontrolės pagrindai, apimtis ir tvarka yra apibrėžti Savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimu Nr. 1-493 patvirtintose Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisyklėse (toliau - Taisyklės). Pagal Taisyklių 16 punktą neplaninis daugiabučio namo valdytojo patikrinimas gali būti atliekamas gavus patalpų savininko skundą ar kilus pagrįstiems įtarimams dėl valdytojo veiksmų ar neveikimo, taip pat siekiant patikrinti, ar buvo pašalinti ankstesnio valdytojo veiklos patikrinimo metu nustatyti trūkumai. [...] Skyriuje nebuvo registruota Namų patalpų savininkų prašymų dėl Administratoriaus veiklos priežiūros ir kontrolės. Namas nebuvo įtrauktas į valdytojų veiklos planinių patikrinimų planą, todėl Administratoriaus neplaninis/planinis veiklos patikrinimas nebuvo vykdomas.“

6.5. „Skyrius 2023-02-01 atlikto Namų techninės priežiūros vykdymo patikrinimą, surašė techninės priežiūros patikrinimo aktą Nr. A357-50/23(2.9.2.8E-BŪS). Pažymime, kad Pareiškėjos butas yra vieno aukšto mediniame Name, kuriame ventiliacijos kanalų nėra. Skyriui nėra žinoma apie Namų pripažinimą avariniu. Defektų galinčių sąlygoti galimai avarinę Namų būklę, Skyriaus 2023-02-01 atliktos Namų techninės priežiūros patikrinimo metu ir Namų Administratoriaus techninės priežiūros dokumentuose nenustatyta. Pagal statybinio techninio reglamento STR 1.03.01:2016 „Statybiniai tyrimai. Statinio avarija“ 33 punktą, kai statinys pripažįstamas avariniu, statinio naudotojas statinio ekspertizės akto kopiją per 5 darbo dienas išsiunčia valstybės įmonės Registrų centro teritoriniam padaliniiui, kuris statinio registracijos dokumentuose padaro apie tai įrašą. VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre nėra įrašų apie avarinę Namų būklę.“

6.6. „Nustačius galimus kvapų ir cheminių medžiagų taršos šaltinius bus sprendžiama dėl jų pašalinimo. Šaltiniai gali būti įvairūs ir nesusiję su pačiu Namų konstrukcijomis ar inžinerinėmis sistemomis. Atkreiptinas dėmesys, kad su Pareiškėjos 2022-10-13 ir 2022-12-02 skundais pateikti skirtingi oro cheminių tyrimų protokolai, su skirtingai rezultatais. Atsižvelgiant į tai, neatmestina galimybė, kad cheminių medžiagų koncentracijos padidėjimas buvo momentinis.“

6.7. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta, kad Savivaldybė buvo gavusi du Pareiškėjos prašymus – 2022-10-13 ir 2022-12-02 dėl sklindančio triukšmo ir cheminio pobūdžio kvapų iš kaimynų (adresas žinomas) į Pareiškėjos butą:

1) į 2022-10-13 prašymą Savivaldybė atsakymą pateikė 2022-11-07 ir 2022-11-17 raštais. Pareiškėjai buvo paaiškintos teisės aktų nuostatos, informuota, kad „2022 m. spalio 14 d. atliko patikrinimą, kurio metu nustatė, kad bute [Pareiškėjos nurodytame; adresas žinomas] niekas negyvena. Požymių, kad bute gyventų asmenys nebuvo. Bute [...] įrenginių, prietaisų ar kitų daiktų,

kurie galėtų skleisti triukšmą taip pat nebuvo. Patikrinimo metu Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-211 (2017 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. 1-994 redakcija) „Dėl Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių tvirtinimo“, (toliau - Taisyklės) pažeidimų, viešosios rimties trikdymo ar kitų teisės aktų pažeidimų nenustatė“, „2022 metų gruodžio mėnesio pradžioje Statinių naudojimo priežiūros poskyrio specialistai numato atlikti daugiabučio gyvenamojo namo <...> techninės priežiūros vykdymo patikrinimą, įvertinti namo būklę ir techninės priežiūros vykdymą.“

2) siekdama išsiaiškinti aplinkybes, nurodytas 2022-12-02 prašyme, Savivaldybė Namu administratorių įpareigojo „iki 2023-04-07 atlikti namo ir buto <...> apžiūrą, įvertinti galimus kvapų ir cheminių medžiagų taršos šaltinius. Jeigu šaltiniai susiję su namo bendrojo naudojimo objektais, organizuoti jų šalinimą. Jeigu su name vykdoma komercine veikla, informuoti Departamentą.“ Administratorius 2023-05-03 raštu Savivaldybę informavo „Atsakydami informuojame, kad Administratoriaus įgaliotam darbuotojui nepavyksta patekti į buto [Pareiškėjos] patalpas atlikti apžiūrą. Susisiekus su buto [...] savininke, informavo, jog nieko apie galimus kvapus nežino, prašė kreiptis raštu, kadangi informavo, jog negavus rašto, darbuotojų į patalpas neįleis. Pažymime, kad teiktu pirminiu raštu, dėl patekimo į patalpas Administratoriaus darbuotojui atlikti apžiūros nepavyko, todėl buvo teiktas pakartotinis raštas. Pridedame teiktus raštus. Pažymime, kad Administratorius deda visas pastangas atlikti buto [Pareiškėjos] apžiūrą, tačiau be atskiro buto savininko leidimo galimybės patekti į privačios nuosavybės teise valdomą butą ar patalpą neturi. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, informuojame, kad pakartotiniame rašte teiktas įpareigojimas iki 2023-05-08. Pažymime, kad apie atliktus apžiūros rezultatus ir/ar papildomą informaciją pateiksime Skyriui artimiausiu metu atskiru raštu.“

3) Administratorius 2023-04-07 ir 2023-04-24 raštais kreipėsi į Pareiškėją, prašydamas „Administratoriaus įgaliotiems asmenims sudaryti galimybę patekti į Jūsų nuosavybės teise valdomas patalpas atlikti apžiūrą ir įvertinti galimus kvapų ir cheminių medžiagų taršos šaltinius.“

4) Savivaldybė atliko statinio (Namo) techninę priežiūrą ir surašė aktą – 2023 m. vasario 1 d. Nr. A357 - /23(2.9.2.8E-BŪS), kuriame dėl Namu (žymėjimas-4A1m) nurodyta:

„**Fasadas, jo elementai.** Fasadas medinių dailylenčių, dalis apkalta toliu. Dailylentės fiziškai nusidėvėjusios, pažeistos puvinio. Tarpuvartėje matomas ženklūs plytų mūro sienos supleišėjimas

Balkonai, terasos. Balkonų nėra. **Durys, langai, atitvarai.** Nėra BN patalpų, langai ir durys butų. **Stogo parapetai, karnizai, kaminai.** Kaminų galvučių plytų mūras irsta, kaminai neapskardinti. Vienas kaminas pasidengęs suodžiais. **Perdangos.** Defektų nenustatyta. **Lietaus nuvedimas.** Lietaus nuvedimo sistemos nėra. **Stogas.** Asbesto šiferio stogo dangą fiziškai nusidėvėjusi, banguota. **Rūsiai.** Nenustatyta. **Elektros instaliacija, apšvietimas.** Pastato išorėje esantys skydeliai ir instaliacija patenkinamos būklės. **Vandentiekio, nuotekų vamzdiniai.** Nebuvo galimybės nustatyti. **Laiptinės.** BN patalpų nėra. **SIŪLAU/REIKALAUJU:** 1. Organizuoti ir atlikti pastato 1A2p lietaus nuvedimo sistemos remonto darbus. *statinių naudojimo priežiūros vykdytojo siūlymai bei reikalavimai* Pastato 1A2p tarpuvartės sienos supleišėjimo vietoje įrengti žymenis, stabėti pokyčius. Organizuoti sienos sutvirtinimo darbus, užtikrinti jos atitikimą esminiems statinio reikalavimams. Kitus 3 punkte nurodytų defektų šalinimą įtraukti į planus; Apie patikrinimo akte nurodytų reikalavimų įvykdymą informuoti Būsto administravimo skyrių raštu, [...] **iki 2023 kovo 20 d., pateikiant įpareigojimų įvykdymą pagrindžiančius dokumentus.**“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Tarptautiniai teisės aktai

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 305/2011 (toliau – Reglamentas 305/2011) 1 priedas – „Statiniai ir atskiros jų dalys turi atitikti jų naudojimo paskirtį, ypač atsižvelgiant į susijusių asmenų sveikatą ir saugą viso statinių būvio ciklo metu. Atsižvelgiant į įprastinę techninę priežiūrą, statiniai turi atitikti šiuos esminius statinių reikalavimus ekonomiškai pagrįstą naudojimo laikotarpį. [...]. 3. Higiena, sveikata ir aplinka. Statiniai turi būti projektuojami ir statomi taip, kad viso jų būvio ciklo metu, juos statant, naudojant ir griauinant nekiltų jokio pavojaus

darbuotojų, gyventojų ar kaimynų higienai arba sveikatai ir saugai ir per visą jų būvio ciklą jie neturėtų pernelyg didelio poveikio aplinkos kokybei ar klimatui, [...].“

8. Lietuvos Respublikos įstatymai

8.1. *Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau – SKI) *12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

8.2. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau – VAI):

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, vykdydamas administracinį reglamentavimą ar priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už administracinio reglamentavimo ar priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius; [...] 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 12) subsidarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu; [...].“

11 straipsnis – 1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]. 3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...]; 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.“

8.3. *Vietos savivaldos įstatymo* (toliau – VSI):

4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: 6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...]; 8) bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių; [...]; 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...]; 12) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; 13) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių; [...].“

6 straipsnis – „Vienos iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: [...] 21) statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka; [...] 42) [...] savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles.“

8.4. *Civilinio kodekso* (toliau – CK) *1.138 straipsnis* „Civilines teises įstatymų nustatyta tvarka gina teismas [...].“

8.5. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo (toliau – VSPĮ):

2 straipsnis – „2. Visuomenės sveikatos priežiūra – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma. 3. Sveikatos aplinka – visuomenės sveikatai darančių įtaką veiksnių visuma. 4. Visuomenės sveikatai darantys įtaką veiksniai – žmogaus aplinkos biologinių, cheminių, ekonominių, ergonominių, fizikinių, socialinių, psichologinių ir kitų veiksnių, darančių įtaką ir žmogaus, ir visuomenės sveikatai, visuma. [...]“

15 straipsnis – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras: [...]; 2) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą; [...]“

21 straipsnis – „1. Saugi asmenų gyvenamoji aplinka užtikrinama šiomis priemonėmis: [...]; 7) gyvenamųjų patalpų tinkamas mikroklimatas ir grynas oras; 8) kitos priemonės. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina šio straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių vykdymą. [...]“

8.6. Statybos įstatymo 49 straipsnis: „1. Statinių naudojimo priežiūrą atlieka šie viešojo administravimo subjektai: [...]; 4) statinių įrangos ir paskirties reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą atlieka statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos.“

8.7. Priešgaisrinės saugos įstatymo 9 straipsnis „1. Savivaldybių institucijos ir įstaigos, įgyvendindamos šį Įstatymą: 6) pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir kitų gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą. 2. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos įgyvendina priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, gaisrų prevencijos priemones, [...]“

9. Kiti teisės aktai

9.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]“

9.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – Administravimo nuostatai; aktuali redakcija):

7 punktas – „Administratorius privalo: 7.1. Nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik patalpų savininkų interesais; 7.6. informuoti kompetentingas institucijas (savivaldybės administraciją ir valstybinę statybos ir statinių priežiūrą atliekančias institucijas) apie statinių techninės priežiūros ir naudojimo, statinių saugos reikalavimų pažeidimus; 7.7. jeigu bendrojo naudojimo objektų būklė kelia grėsmę jų išlikimui, žmonėms ar aplinkai, imtis būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos ir pašalinta grėsmė; [...]“

18 punktas – „Jei administratorius neturi interneto svetainės, kurioje patalpų savininkas galėtų užsiregistruoti arba jei savininkas nesiregistruoja šioje svetainėje, informacija ir dokumentai teikiami: 18.1. patalpos savininko administratoriui nurodytu el. paštu arba, administratoriaus nuožūra, naudojantis Nacionaline elektroninių siuntų pristatymo pašto tinklu informacine sistema (jei aktyvuota patalpos savininko elektroninio pristatymo dėžutė), – Nuostatų 14.2.4, 14.2.9 papunkčiuose nurodyti dokumentai, Nuostatų 14.2.2, 14.2.5, 14.2.6, 14.2.7, 14.2.8 papunkčiuose nurodyta informacija; 18.2. į patalpos savininko pašto dėžutę (kai savininkas nenurodė el. pašto arba neaktyvuota patalpos savininko elektroninio pristatymo dėžutė Nacionalinėje elektroninių siuntų pristatymo pašto tinklu informacinėje sistemoje), – Nuostatų 14.2.9 papunktyje nurodyti dokumentai; 18.3. patalpos savininko pasirinktu būdu į rankas arba į pašto dėžutę (kai savininkas kreipiasi į administratorių), – Nuostatų 14.2.4, 14.2.6 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijos ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo patalpos savininko kreipimosi. [...]“

9.3. Aplinkos ministro 2016-12-30 įsakymu Nr. D1-971 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Nauju

nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ (toliau – Reglamentas; aktuali nuo 2022-05-01 galiojanti redakcija):

10 punktas – „10.3. bendrojo naudojimo objektų valdytojas – daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų įsteigta bendrija, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, valdantys bendrojo naudojimo objektus; [...]; 10.24. statinio naudojimo priežiūros vykdytojai (toliau – Priežiūros vykdytojai) – Statybos įstatyme [9.5] išvardytų viešojo administravimo subjektų, vykdančių statinių naudojimo priežiūrą, įgalioti pareigūnai (specialistai), atliekantys statinių techninės priežiūros kontrolę; [...].“

11 punktas – „Statinio priežiūros tikslas – užtikrinti Statybos įstatyme bei statybos techniniuose dokumentuose nustatytus statinių esminius reikalavimus per visą statinio ekonomiškai pagrįstą naudojimo trukmę, maksimaliai sumažinti avarijų tikimybę, grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai.“

12 punktas – „Pagrindiniai statinių ir jų konstrukcijų techninės priežiūros ir teisingo naudojimo uždaviniai yra šie: 12.1. siekti, kad statiniai ir jų konstrukcijos būtų naudojami nepažeidžiant projektų, statybos bei eksploatavimo normų; [...]; 12.5. siekti, kad statiniai nedarytų žalos žmonių sveikatai ir aplinkai.“

97^l punktas – „Sanitarijos ir higienos reikalavimų užtikrinimui bendrojo naudojimo patalpos, vėdinimo kanalai ir vamzdynai, šiukšlių šalintuvai valomi ir dezinfekuojami pagal faktinį poreikį, tačiau ne rečiau kaip: vėdinimo kanalai ir vamzdynai – kartą per trejus metus, naudojami šiukšlių šalintuvai – du kartus per metus, jeigu jų naudojimo norminiuose dokumentuose nenustatyta kitaip. Sanitarijos ir higienos reikalavimus užtikrinantys darbai dėl paskelbtos nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar karantino valstybės ar savivaldybės teritorijoje, siekiant užtikrinti gyventojų sveikatos apsaugą, atliekami atsakingų institucijų rekomenduojamu ar nurodytu periodiškumu.“

102 punktas – „Naudojimo priežiūrą atlieka šie Subjektai: [...]; savivaldybių administracijos – gyvenamųjų namų ir kitų statinių; [...].“

9.4. Sveikatos apsaugos ministro 2022-07-01 įsakymu Nr. V-611 patvirtintų Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų (toliau – Nuostatai) 11 punktas: „11. Centras, siekdamas savo veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...]; 11.2. vykdydamas valstybinę priežiūrą ir kontrolę: [...]; 11.2.6. atsižvelgdamas į asmenų prašymus, skundus, vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą; [...].“

9.5. Sveikatos apsaugos ministro 2007-05-14 įsakymu Nr. V-362 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“, (toliau – HN 35:2007): 1 punktas – „Ši higienos norma nustato didžiausią leidžiamą cheminių medžiagų (teršalų) koncentraciją gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore.“

9.6. Sveikatos apsaugos ministro 2010-10-28 įsakymu Nr. V-946 patvirtinto Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento (toliau – Kontrolės reglamentas):

2 punktas – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Centras) vykdo kontrolę Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1, 2, 5, 6, 7, 8 ir 14 punktuose nurodytuose objektuose (toliau – objektai).“

44 punktas – „Jeigu operatyviosios kontrolės metu reikės atlikti laboratorinius tyrimus (matavimus) pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje, Centro vadovo ar jo įgalioto asmens rašte pareiškėjui nurodoma, kad pareiškėjas turės sudaryti galimybę per Centro nurodytą terminą, suderintu laiku atlikti šiuos tyrimus (matavimus). Jeigu per Centro nurodytą terminą, suderintu laiku pareiškėjas nesudaro galimybės atlikti laboratorinių tyrimų (matavimų) jo gyvenamojoje aplinkoje, skundas nenagrinėjamas ir apie tai informuojamas pareiškėjas.“

45 punktas – „Siekiant nustatyti informacijos, kurios pagrindu vykdoma operatyvioji kontrolė, pagrįstumą bei užtikrinti pareiškėjo, pranešusio apie galimus visuomenės sveikatos saugos teisės aktų pažeidimus, teisių ir teisėtų interesų apsaugą, laboratoriniai tyrimai (matavimai) pareiškėjo

gyvenamojoje aplinkoje atliekami nedalyvaujant objekto atstovui.“

9.7. *Aplinkos ministro 2016-11-11 įsakymu Nr. DI-748 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.03.01:2016 „Statybiniai tyrimai. Statinio avarija“ (toliau – STR 1.03.01:2016):*

4 punktas – „Reglamente vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos *statybos įstatyme* nurodytas sąvokas. Kitos Reglamente vartojamos sąvokos: [...]; 4.3. avarinis statinys – statinys, kurio būklė neatitinka Lietuvos Respublikos *statybos įstatyme* nustatyto esminio statinio reikalavimo – mechaninio atsparumo ir pastovumo, todėl toliau naudoti jį nesaugu; 4.4. statinio galimos avarinės būklės požymiai – statinio (jo dalies, konstrukcijų) deformacijos, dėl kurių statinys yra avarinis arba jų nepanaikinus statinys gali tapti avariniu.“

13 punktas – „Statinio naudotojas, vykdydamas Lietuvos Respublikos *statybos įstatymo* [3.1] ir kitų teisės aktų jam nustatytas prievolės, nustatęs statinio galimos avarinės būklės požymius (Reglamento 1 priedas), užsako statinio ekspertizę.“

14 punktas – „Statinio naudotojas, užsakęs statinio ekspertizę, kai statinio būklė kelia pavojų statinyje ar arti jo esančių žmonių sveikatai, gyvybei ar aplinkai, atsižvelgdamas į grėsmės pobūdį, nedelsdamas imasi priemonių žmonėms apsaugoti (apriboja priėjimą ir privažiavimą, sustabdo ar apriboja statinio naudojimą ir kitas) [3.1], iki kol bus atlikta statinio ekspertizė ir statinio naudotojui bus pateiktas statinio ekspertizės aktas su išvada.“

16 punktas – „Jei statinio ekspertizės akte pateikta išvada, kad statinys pripažįstamas avariniu, statinio naudotojas, vadovaudamasis teisės aktais ir statinio ekspertizės akte pateikta išvada, imasi priemonių statinio avarinei būklei pašalinti arba nusprendžia statinį griauti teisės aktų nustatyta tvarka [3.1].“

17 punktas – „Jei statinio ekspertizės akte pateikta išvada, kad statinys nėra avarinis, statinio naudotojas imasi priemonių, kurios nurodytos statinio ekspertizės akte, tam, kad būtų pašalinti nustatyti avarinės būklės požymiai.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) praktika:*

10.1. *2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009* – „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. [...]“;

10.2. *2014-05-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014* – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Tačiau tai nereiškia, kad VAĮ, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“.

Tyrimo išvados

11. Apibendrinus skunde aprašytas aplinkybes pažymėtina, kad Pareiškėja skundžiasi, jog nei valstybės institucijos (NVSC), nei Savivaldybė iš esmės nesprensdžia problemos – atsiradusių cheminio pobūdžio kvapų jos bute klausimo.

12. Vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pvz., dėl pareigūnų laiku nepriimtų sprendimų, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, dėl informacijos asmenims apie jų teises ir pan.). Seimo kontrolieriai neturi įgaliojimų tirti ir vertinti Pareiškėjos Skunde nurodytų aplinkybių techniniu, inžineriniu, medicininiu ar kitokiu aspektu, reikalaujančiu tam tikros srities specialiųjų žinių.

Vadovaudamasi VSPĮ valstybės ir savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina priemonių, skirtų įgyvendinti asmenų saugią gyvenamąją aplinką, vykdymą.

13. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išskirtinos šios tyrimo dalys:

13.1. dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pareigūnų veiksmų (neveikimo);

13.2. dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo).

Dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pareigūnų veiksmų (neveikimo)

14. Vadovaujantis:

14.1. VSPĮ (pažymos 8.5 papunktis), Nuostatais (pažymos 9.4 papunktis) – pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus NVSC vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą;

14.2. VAI (pažymos 8.1 papunktis), jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui; Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 9.1 papunktis), į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį.

15. Nagrinėjamu atveju:

15.1. LVAT yra suformavęs praktiką ir pasisakęs, kad viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai. NVSC pagal kompetenciją vykdo higienos normų laikymosi kontrolę.

NVSC, gavęs persiūtą iš Savivaldybės Pareiškėjos prašymą (su dokumentais), įvertino jame nurodytas aplinkybes (pažymos 5.2 papunktis), teisės aktų, reglamentuojančių NVSC ir Savivaldybės kompetencijas, funkcijas, nusprendė grąžinti prašymą Savivaldybei išnagrinėti prašymo dalį dėl statinio (Namo) naudojimo priežiūros atlikimo (Savivaldybės funkcija), apie tai informavo Pareiškėją.

Pažymėtina ir tai, kad NVSC, įvertinęs situaciją, vadovaudamasis Kontrolės reglamento (pažymos 9.5 papunktis) nuostatomis, tuo pačiu raštu paprašė Pareiškėjos sudaryti galimybę laboratoriniams tyrimams atlikti jos gyvenamojoje patalpoje. Tuo metu Pareiškėja neinformavo NVSC apie galimybę sudaryti sąlygas laboratoriniams tyrimams atlikti.

NVSC dar kartą kreipėsi į Pareiškėją, jos gyvenamosiose patalpose 2023-05-24 buvo atlikti laboratoriniai tyrimai (pažymos 5.8.2 papunktis); gavus rezultatus (tyrimų išvadas), bus sprendžiama dėl tolimesnių veiksmų atlikimo.

16. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad NVSC pareigūnai tinkamai reagavo į gautą informaciją, atliko jiems priskirtas funkcijas, organizavo laboratorinių tyrimų atlikimą Pareiškėjos bute, aiškino teisės aktų nuostatas. Pareigūnų veiksmuose biurokratizmo nenustatyta. Kadangi problema sprendžiama gera valia, todėl Skunde nurodytų aplinkybių nagrinėjimą tikslinga tęsti kitoje institucijoje, t. y. NVSC.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu ir 4 dalimi („jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukiamas“), šios Pareiškėjos skundo dalies tyrimas nutraukiamas.

Dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo)

17. Vadovaujantis:

17.1. VSI (pažymos 8.3 papunktis) – Savivaldybė atlieka statinių naudojimo priežiūrą įstatymų

nustatyta tvarka; vykdo savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūrą ir kontrolę pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles;

17.2. Reglamentu (pažymos 9.3 papunktis) – statinio priežiūros tikslas yra užtikrinti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Statybos įstatymas) bei statybos techninių dokumentų nustatytus statinių esminius reikalavimus per visą statinio ekonomiškai pagrįstą naudojimo trukmę, maksimaliai sumažinti avarių tikimybę, grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai; savivaldybės atlieka statinių naudojimo priežiūrą, kurios tikslas nustatyti, ar statinio naudotojo organizuojama statinio techninė priežiūra atitinka teisės aktų reikalavimus;

17.3. VSI – Savivaldybės veikla turi būti grindžiama savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo, veiklos skaidrumo principų reikalavimais, Savivaldybė privalo vykdyti Savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūrą ir kontrolę pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas Priežiūros ir kontrolės taisykles;

17.4. Administravimo nuostatais (pažymos 9.2 papunktis) – Administratorius privalo informuoti kompetentingas institucijas (savivaldybės administraciją ir valstybinę statybos ir statinių priežiūrą atliekančias institucijas) apie statinių techninės priežiūros ir naudojimo, statinių saugos reikalavimų pažeidimus; jeigu bendrojo naudojimo objektų būklė kelia grėsmę jų išlikimui, žmonėms ar aplinkai, imtis būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos ir pašalinta grėsmė;

17.5. Nekilnojamojo turto registro duomenimis, Pareiškėjos butas yra 1940 metais statyto namo 1 aukšte (žymėjimas-4A1m); Namas rąstų; šildymas krosninis, vandentiekio ir nuotekų šalinimo nėra; yra gamtinės dujos; duomenų nėra, kad namas avarinės būklės (pripažintas avariniu).

18. Nagrinėjamu atveju:

18.1. LVAT savo nutarimuose ne kartą pažymėjo, kad, priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje – įtvirtinto, atkartojamo ir VAĮ, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Savivaldybė), bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu.

Savivaldybė yra gavusi du Pareiškėjos skundus – dėl triukšmo ir sklindančių cheminio pobūdžio kvapų. Savivaldybė tikrino Pareiškėjos nurodomas aplinkybes dėl sklindančio triukšmo (pažymos 6.7 papunktis), tačiau Pareiškėjos nurodomame bute, iš kurio galimai sklinda triukšmas, gyvenančių asmenų nenustatė, įrenginių, kurie skleistų triukšmą, taip pat nerado. Pareiškėja buvo informuota apie atliktą patikrinimą bei numatomą Namu techninės priežiūros vykdymo patikrinimą.

Savivaldybė, norėdama išsiaiškinti aplinkybes dėl galimai sklindančių cheminio pobūdžio kvapų, įpareigojo Administratorių atlikti Namu naudojimo priežiūrą, nustačius šaltinius, organizuoti jų šalinimą, informuoti Pareiškėją dėl jos gyvenamųjų patalpų apžiūros. Administratorius raštais kreipėsi į Pareiškėją, kad ji sudarytų galimybę apžiūrėti gyvenamąsias aplinkas, tačiau tai atlikti nepavyko (Pareiškėja teigė, jog negavo rašto, todėl jis buvo pakartotinai pateiktas). Pažymėtina, kad į privačias patalpas galima patekti tik savininkui sutikus.

18.2. Vadovaudamasi Reglamento nuostatomis, Savivaldybė, gavusi Pareiškėjos skundus, atliko Namu (kuriame gyvena Pareiškėja) naudojimo priežiūrą. Buvo nustatyta, kad Namu būklė patenkinama, dailylentės fiziškai nusidėvėjusios, pažeistos puvinio, kaminų galvučių plytų mūras irsta, kaminai neapskardinti. Vienas kaminas pasidengęs suodžiais. Lietaus nuvedimo sistemos nėra. Asbesto šiferio stogo danga fiziškai nusidėvėjusi, banguota. Pažymėtina, kad Namas yra 1940 metų statybos, pagal NTR duomenis, šildymas jame krosninis. Pagal NTR duomenis, Name nėra vandentiekio ir nuotekų šalinimo. Todėl nėra aiškus įrašas akte „**Vandentiekio, nuotekų vamzdynai.**“ Nebuvo galimybės nustatyti.“

Vertinant pirmiau nurodytas aplinkybes, nustatytus minimo namo, kaminų (pažymėtina, kad name šildymas krosninis) defektus, Savivaldybė nepateikė paaiškinimų, kodėl Administratoriui įpareigojimai teikti tik dėl pastato 1A2p remonto darbų, o kiti darbai turi būti įtraukti tik į planus; dėl kokių priežasčių nebuvo aiškintasi (vertinta), kokių veiksmų ėmėsi (jeigu nesiėmė, kodėl) Administratorius dėl Namo (kaminų, stogo, buitinių nuotekų šalinimo tvarkymo) remonto darbų atlikimo. Pagrindiniai statinių ir jų konstrukcijų techninės priežiūros ir teisingo naudojimo uždaviniai yra siekti, kad: statiniai ir jų konstrukcijos būtų naudojami nepažeidžiant projektų, statybos bei eksploataavimo normų; statiniai nedarytų žalos žmonių sveikatai ir aplinkai.

Savivaldybė, vykdydama priskirtas funkcijas, privalo veikti laikydamasi VAI nustatyto atsakomybės už priimtus sprendimus principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, vykdydamas administracinį reglamentavimą ar priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už administracinio reglamentavimo ar priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius. Pažymėtina, kad jeigu bendrojo naudojimo objektų būklė kelia grėsmę jų išlikimui, žmonėms ar aplinkai, Administratorius turi imtis būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos ir pašalinta grėsmė. Todėl, Seimo kontrolierės nuomone, Savivaldybės veiksmai vertinant Administratoriaus veiklą platesniu aspektu (ne tik dėl Pareiškėjos nurodomos sklindančių kvapų problemos) yra nepakankami ir turi būti tęsiami, prireikus kreipiantis į kitas institucijas.

18.3. Pagal Reglamentą 305/2011 (pažymos 7 punktą), statiniai ir atskiros jų dalys turi atitikti jų naudojimo paskirtį, ypač atsižvelgiant į susijusių asmenų sveikatą ir saugą viso statinių būvio ciklo metu. Atsižvelgiant į įprastinę techninę priežiūrą, statiniai turi atitikti esminius statinių reikalavimus ekonomiškai pagrįstą naudojimo laikotarpį. Statiniai turi nekelti jokio pavojaus gyventojų ar kaimynų higienai arba sveikatai ir saugai ir per visą jų būvio ciklą jie neturėtų pernelyg didelio poveikio aplinkos kokybei ar klimatui. Vadovaujantis *STR 1.03.01:2016*) avarinis statinys – statinys, kurio būklė neatitinka Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatyto esminio statinio reikalavimo – mechaninio atsparumo ir pastovumo, todėl toliau naudoti jį nesaugu; statinio galimos avarinės būklės požymiai – statinio (jo dalies, konstrukcijų) deformacijos, dėl kurių statinys yra avarinis arba jų nepanaikinus statinys gali tapti avariniu.

Įvertinus techninės priežiūros metu nustatytus Namo būklės defektus, Pareiškėjos teiginius, kad Namas avarinis, bei tai, kad Namas statytas 1940 metais, Savivaldybė nenurodė, kad būtų buvęs Namo vertinimas dėl jo galimai avarinės būklės, todėl siūlytina Savivaldybei pagal kompetenciją imtis veiksmų, siekiant nustatyti, ar Namas atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir / ar Namas neturi galimų avarinės būklės požymių.

19. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybės pareigūnai pagal jiems suteiktą kompetenciją bei priskirtas funkcijas ėmėsi veiksmų Pareiškėjos skunduose nurodytoms problemoms spręsti: tikrino aplinkybes dėl galimai sklindančio triukšmo, kvapų, atliko statinio naudojimo priežiūrą, įpareigojo Administratorių, leidus Pareiškėjai, jos gyvenamosiose patalpose atlikti patikrinimą dėl galimai sklindančių cheminio pobūdžio kvapų, teikė Pareiškėjai atsakymus. Biurokratizmo ir piktnaudžiavimo požymių neįžvelgta, tačiau Savivaldybės veiksmai vertinant Administratoriaus veiklą, vykdant Namo, jo dalių (stogo, kaminų, nuotekų šalinimo tvarkymą) remonto darbus, atliekant Namo priežiūrą ir kita, turi būti tęsiami. Todėl pirmiau nurodytų aplinkybių nagrinėjimą tikslinga tęsti kitoje institucijoje, t. y. Savivaldybėje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu ir 4 dalimi („jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukiamas“), šios Pareiškėjos skundo dalies tyrimas nutraukiamas.

20. Vadovaujantis Priešgaisrinės saugos įstatymo nuostatomis, Savivaldybių institucijos ir įstaigos, pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir kitų gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą; Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos įgyvendina priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, gaisrų prevencijos priemones.

Vadovaujantis Administravimo nuostatais, Administratorius nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas turi atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik patalpų savininkų interesais. Administratorius privalo

informuoti kompetentingas institucijas (savivaldybės administraciją ir valstybinę statybos ir statinių priežiūrą atliekančias institucijas ir kitas) apie statinių techninės priežiūros ir naudojimo, statinių saugos reikalavimų pažeidimus.

Seimo kontrolierių nuomone, tikslinga siūlyti Savivaldybei dar kartą atkreipti dėmesį į Namų techninės priežiūros patikrinimo akte nustatytus Namų, Namų dalių (kaminų, nuotekų tvarkymo) defektus, ir patikrinti (ar pavesti Administratoriui), prireikus kreiptis pagal kompetenciją į kitas valstybės institucijas – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą, Aplinkos apsaugos agentūrą, ar Namai (<...>, Vilnius; žymėjimas-4A1m) atitinka priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos ir kitus reikalavimus, ar nėra realaus pavojaus ten gyvenantiems asmenims, jų sveikatai.

21. LVAT ne kartą yra pasisakęs, jog administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad, santykiyje su viešąja administracija kilus neaiškumų, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (LVAT 2014 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017).

Pareiškėjos nurodoma problema dėl sklindančių galimai cheminio pobūdžio kvapų išliko (iki šio tyrimo atlikimo tai nėra paneigta), todėl tiek NVSC, tiek Savivaldybė turi ieškoti priemonių problemai spręsti, siekiant užtikrinti saugią, sveiką aplinką, Pareiškėjos teises ir teisėtus lūkesčius būti sveikoje, švarioje aplinkoje.

22. Atkreiptinas Pareiškėjos dėmesys į tai, kad:

22.1. Vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsniu, kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Taigi, jeigu, Pareiškėjos nuomone, buvo pažeistos jos teisės, ji turi teisę kreiptis į teismą.

22.2. Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime išaiškino, kad Seimo kontrolieriai pagal Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalį nėra priskiriami nei įstatymų leidžiamajai, nei vykdomajai, nei teisminei valdžiai. Taigi, Seimo kontrolierius nėra įgaliotas atlikti viešąjį administravimą (priimti administracinius sprendimus, kontroliuoti įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimą, administruoti viešųjų paslaugų teikimą) ir / arba vykdyti teisingumą. Seimo kontrolierius negali atlikti to, ką pagal teisės aktus yra įgalioti atlikti atitinkami viešojo administravimo subjektai. Pažymėtina ir tai, kad Seimo kontrolieriai negali įpareigoti viešojo administravimo subjektą priimti atitinkamą sprendimą ar jo nepriimti. Seimo kontrolieriai teikia rekomendacijas (siūlymus).

22.3. Daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios dalinės nuosavybės valdymą, priežiūrą, išlaikymą reglamentuoja Civilinio kodekso 4.82–4.85 straipsniai. Šio kodekso 4.82 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad butų ir kitų patalpų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso namo bendrojo naudojimo patalpos, pagrindinės namo konstrukcijos, bendrojo naudojimo mechaninė, elektros, sanitarinė-techninė ir kitokia įranga. Pagal šio straipsnio 3 dalį, savininkai privalo proporcingai savo daliai apmokėti išlaidas namui (statiniui) išlaikyti ir išsaugoti, įstatymuose nustatyta tvarka mokėti mokesčius, rinkliavas ir kitas įmokas. Šio straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad buto ir kitų patalpų savininkui priklausanti bendrosios dalinės nuosavybės dalis yra lygi jam nuosavybės teise priklausančių patalpų naudingojo ploto ir gyvenamojo namo naudingojo ploto santykiui. Už ilgalaikiame plane nenumatytus darbus, kurie būtini pagal privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus (bendrųjų konstrukcijų nenumatytiems defektams ir deformacijoms, inžinerinių sistemų sutrikimams ir gedimams šalinti, įskaitant šių sistemų avarijoms lokalizuoti ir likviduoti reikalingus darbus, medžiagas ir įrenginius, kurie neįskaičiuoti į namo ir jo inžinerinių sistemų priežiūros (eksplotavimo) tarifus), apmokama iš kaupiamųjų lėšų sąskaitos pagal

šių darbų faktines išlaidas, pagrįstas finansinės apskaitos dokumentais.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

23. Vadovaudamosi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės nusprendžia X skundo dalies dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

24. Vadovaudamosi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės nusprendžia X skundo dalies dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJA

25. Vadovaudamosi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės:

25.1. *Nacionalinio visuomenės sveikatos centro direktoriui* rekomenduoja informuoti apie laboratorinių tyrimų rezultatus bei tai, kokių veiksmų bus imtasi, jeigu yra / bus nustatytas oro Pareiškėjos gyvenamosiose patalpose užterštumas lakiaisiais organiniais junginiais;

25.2. *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui* rekomenduoja atkreipti dėmesį į pažymos išvadas ir:

1) informuoti, ar Administratorius įvykdė visus Savivaldybės 2023-02-01 teiktus reikalavimus, pateikti išvadas;

2) įvertinti ir pateikti išvadas, ar Administratorius tinkamai atliko / atlieka savo funkcijas ir ar ėmėsi priemonių dėl Namų (kaminų, stogo, nuotekų tvarkymo) įvertinimo ir remonto darbų atlikimo;

3) informuoti, ar Administratorius atliko Pareiškėjos buto apžiūrą, siekdamas įvertinti galimus kvapų ir cheminių medžiagų taršos šaltinius; jeigu atliko, kas nustatyta, kokių veiksmų imtasi; jeigu neatliko, nurodyti to priežastis;

4) imtis veiksmų, siekiant nustatyti, ar Namai atitinka teisės aktuose statiniui nustatytus reikalavimus ir / ar Namai neturi galimų avarinės būklės požymių;

5) imtis veiksmų, siekiant patikrinti (įvertinti), prireikus, kreiptis pagal kompetenciją į kitas valstybės institucijas, ar Namai (<...>, Vilnius; žymėjimas-4A1m, medinis) atitinka priešgaisrinės saugos, aplinkosauginius ir kitus reikalavimus, nustačius pažeidimų, imtis priemonių pagal teisės aktais nustatytą kompetenciją.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolierių siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

Seimo kontrolierė

Milda Vainiūtė